

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De [ver]bis pilati ad iesum et iudeos. ca. clxij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Euangelica

Prima Illusio. Caplm. CLXXI

Hinc expuerunt

in faciem eius, et hoc etiam proprium erat iudeorum spuerunt in faciem eius quem abijciebant. Et adduxerunt eum vincitum ad prozum: et tradiderunt pontio pilato p[ro]fidi: et non intulerunt ne contaminarent intrado domum gentilis.

De suspensio iude, Ca. CLXXII.

Hinc iudas peni

tentia ducit[ur] retulit. xxx. argenteos dicens p[ri]ncipib[us] sacerdotu[m] Peccauit tradens sanguine[m] iustum. At illi dixerunt. Quid ad nos. Tu videris, q. d. Tu v[er]o disti qd feceris: et sic e[st] p[re]teritu[m] subiunctiu[m]. Ut tu videris cum senties in pena te peccasse. et sic est futuru[m] subiunctiu[m]. Quidam t[ame]n sub vna distinctione legunt. Quid ad nos: tu videris, qd sc[ilicet] p[ri]net ad nos. Forte sathanas q[ui] posse derat iuda postq[ui] fecit qd voluit: recessit ab eo, et t[ame]n potuit iudas dolere qd fecerat: vt ex dolore itez intraret i eum sathanas: vt faceret euz inire sibi manu[m]. Dic Hiero. sup. cyrii. ps. q[ui] mag[is] offendit iudas deu[m] q[uam] se susp[en]dit. q[ui] in h[oc] q[ui] p[er]didit. Et p[er]ictis argenteis in teplo abiens laqueo se susp[en]dit: et crepuit med[us]: effulsit viscerib[us]: et in h[oc] quodammodo delatu[m] est ori q[ui] osculatus erat d[omi]nu[m]: ne pos sp[irit]us effunderet. Rupto e[st] laqueo puratur post cecidisse et crepuisse. Utru[m] aut[em] eade[m] die se susp[en]derit: an distulerit: dubiu[m] e[st]. s[ed] q[ui] a[n] resurrectione domini super psalmu[m] habet. Quidam t[ame]n dixerunt q[ui] audita resurrectione qua[m] non sperabat se susp[en]dit: qd non est autenticu[m]. Dixeruntq[ue] sacerdotes: q[ui] non licebat eos mittere in carbonem: quia p[re]cium sanguinis erat. Distere itellige p[ro] remittere: quia inde tulerant eos. Et emerit ex eis agrum figuli in sepultura peregrinor[um] cuiusda[m] sc[ilicet] figuli. Ut est figuli p[ro]p[ri]u[m] nomen. Et dicit[ur] est ager abel demac. Lager sanguis.

Sup agrum hunc secus viam q[ui] ducit in effrata: mons genon est vbi salomon inunctus est. Quidam t[ame]n dixerunt q[ui] audita resurrectione qua[m] non sperabat se susp[en]dit: qd non est autenticu[m]. Dixeruntq[ue] sacerdotes: q[ui] non licebat eos mittere in carbonem: quia p[re]cium sanguinis erat. Distere itellige p[ro] remittere: quia inde tulerant eos. Et emerit ex eis agrum figuli in sepultura peregrinor[um] cuiusda[m] sc[ilicet] figuli. Ut est figuli p[ro]p[ri]u[m] nomen. Et dicit[ur] est ager abel demac. Lager sanguis. Quidam t[ame]n dixerunt q[ui] audita resurrectione qua[m] non sperabat se susp[en]dit: qd non est autenticu[m]. Dixeruntq[ue] sacerdotes: q[ui] non licebat eos mittere in carbonem: quia p[re]cium sanguinis erat. Distere itellige p[ro] remittere: quia inde tulerant eos. Et emerit ex eis agrum figuli in sepultura peregrinor[um] cuiusda[m] sc[ilicet] figuli. Ut est figuli p[ro]p[ri]u[m] nomen. Et dicit[ur] est ager abel demac. Lager sanguis. Quidam t[ame]n dixerunt q[ui] audita resurrectione qua[m] non sperabat se susp[en]dit: qd non est autenticu[m]. Dixeruntq[ue] sacerdotes: q[ui] non licebat eos mittere in carbonem: quia p[re]cium sanguinis erat. Distere itellige p[ro] remittere: quia inde tulerant eos. Et emerit ex eis agrum figuli in sepultura peregrinor[um] cuiusda[m] sc[ilicet] figuli. Ut est figuli p[ro]p[ri]u[m] nomen. Et dicit[ur] est ager abel demac. Lager sanguis.

israel. id est christi quem appreciauerunt. id est p[re]cio emerunt filij israel. vel alij qui erant a filijs israel nati. No[n] legitur in hieremia hoc sed in zacharia pene idem sensus est sub verbis alijs. Unde quidam codices habent per prophetam sine no[m]i[n]e aliq[ui]s. Dicit Hieronymus in maiori breuiario: quia antiqui codices habuerunt in asaph p[ro]pheta, sed vicio scriptoru[m] positu[m] est in esaias: quia nesciebant quis fuerit asaph. Unde porphirus vocabat mattheu[m] imperitu[m] cum posuisset esaias: sed non errauit matthe[us] sed scriptor. Similiter in marco dicit hiero. fuisse scriptum hora sexta crucifitu[m] fuisse dominu[m], sed scriptores imperiti p[ro] ep[iscop]o q[ui] notat. vj. nec est littera sed nota numeri t[er]m[in]i scripserunt gamam l[et]ram que significat. iij. et inde forte potest legi glosa que est in marco. Hoc p[ro]p[ri]e marcus: subaudi dicit. s[ed] scriptor corruptit. et vere dicit tertia q[ui]ntuz ad mysteriu[m]. Nam et cu[m] Hieronym[us] ita dicat errasse scriptores in mattheo: qui scripserunt hieremias p[ro] zacharia. Etiam sup mattheu[m] dicit hebreu[m] quenda[m] sibi ostendisse librum hieremie ap[osto]l[ic]i scrip[ta] in q[ui] bec scripta ad verbum reppererat Origenes in mattheu[m]. In secretis hieremie hoc reperitur: sicut apostolus scripturas quoru[m] da[m] secretor[um] p[ro]fert vt illud. No[n] oculi no[n] vidit: nec auris audiuit. In nullo e[st] regulari libro h[uius] i[n]ter nisi in secretis esate Augustin[us] de concordia euangelistar[um] dicit. Apud zachariam esse t[er]m[in]i de. xxx. argenteis. In hieremia p[ro] de emptio[n]e agr[us]: s[ed] non hui[us] agr[us]. Et ita dicit h[ic] capitulu[m] ex duob[us] copactuz. Ultra etiam vt dicit Augustin[us] q[ui]dam ex p[er]sona euangeliste queda[m] ex p[er]sona p[ro]phete accipienda sunt.

De verbis pilati ad iesum et iudeos. Caplm. CLXXIII.

Im autē iesus

est in prozio exijt ad iudeos pilatus q[ui]rens. qua[m] accusatioem ferrēt aduersus ho[mo]i[n]e[m] h[uius]. Et p[ri]mu[m] eu[m] accusauerunt in duob[us]: quia phibebat tributa dari cesari. et q[ui] dicebat se ch[ri]m regē e[ss]e. Cui[us] respondisset vt acciperent eu[m]: et s[ecundu]m legem suaz iudicarent dixerunt. Nobis no[n] licet interficere quec[un]q[ue]. subaudi h[ic] dicit[ur]. Vel p[otes]t

state trāslata ad alios hec dixerūt. Intrans
ē pilatus p̄torū: p̄mā accusationē q̄si nullā
reputās: qz forte audierat iesū dixisse Reddī
te q̄ sunt cesarī cesari. De scōa dē ad iesū Tu
es rex iudeoz Qui r̄ndit. Dicitis h̄ a te an aliū
tibi dixerūt h̄ de me Id est in h̄ accusauerūt
me tibi. Et ait pilat⁹. Nūq̄d ego iude⁹ sum,
q. d. Ego non sum iude⁹, ⁊ ita a me hoc nō
dico: sed gens tua scz quā tuaz dicitis: ⁊ de q̄
natus es: tradiderunt te mibi. Et ait iesus.
Regnum meum non est de hoc mūdo. Cui
pilatus. Ergo rex es tu. R̄ndit iesus. Tu dī
cis: qz rex sum ego. Ego ad hoc veni in mū
dum vt testimoniū perhibeam veritati Cui
pilatus. Quid est veritas. Et iterum extiens
dixit iudeis Nullaz

causam inuenio i eo Tu dicitis. qd que
Et illi clamabāt. Lō r̄s vere dicere potes
mouit vniuersuz po q. d. muta moduz p̄
pulū: incipiens a ga nunciandi: dic remis
lileā vsqz huc, siue qd dicitis interro
gatiue Dicit magister

quia bene fecisset pilatus si respōsionē iesū
sup hoc expectasset. In hoc pilatus arguit:
qz nō expectauit donec veritas a dño descri
beret: cū a phariseis non potuerit describi.
Achademici em̄ dicebāt eā esse in puteo s̄
ne fundo. ⁊ non poterant describere.

Q. herodes illuſit dño. Ca. CLXXIII.

Unqz accepit

ser pilatus qz homo galile⁹ eēt:
qz hero des qui p̄erat regioni il
li hierosolymis erat his diebus: volens de
ferrī ei honorem: misit ei iesum: vt dominus
galilee hominē galileum vel absolucret vel
damnaret. Et ideo recōciliatus est herodes
pilato: sup nece galileozum quā predictimus
Et gauisus est herodes: quia ex multo tēpo
re cupserat iesum videre: ⁊ signum ab eo vi
dere Sacerdotes autē cōstanter accusabant
iesum coram herode. Qui cum interrogasset
iesum in multis nec receperat responsū: ab
eo spreuit eum. ⁊ illuſit ei. extimians euz fa
tuum: vel nō sane mentis. Et in signū illuſio
nis induit eū alba veste.

De scōa visione. Ca. LXXV.

Unc pilatus di

xit iudeis: qz nec ip̄e nec heros
des iuētibāt in eo cam ⁊ iō cor

rectum flagellis dimitteret. Turba autē vni
uersa clamauit. Crucifige eum Cūqz pilat⁹
renuisset: accusabant euz iudei in tertio: quia
filium dei se fecit.

Q. pilat⁹ hora q̄si sexta sedit p̄ tribunali.
Capit. CLXXVI.

Unc ergo pila

tus magis timuit ⁊ ingressus ad
iesū ait illi. Qm̄ es tu. Iesus at
nō r̄ndit ei verbū. Cui pilatus. Tibi nō lo
queris: nescis qz potestate habeo crucifige
re te: ⁊ dimittere. Respōdit iesus. Non habe
res potestatem in me vllam: nisi datū eēt tibi
bi desup. id ē a cesare. imo a deo. Et qz quasi
timore potestatis superioris angebatur pila
tus: dixit euz iesus minus peccare q̄ iudeos
Cūqz pilatus quereret dimittere eum. clama
bant iudei. Si hunc dimittis nō es amicus
cesaris: omnis q̄ se regem facit contradicit ce
sari. Audies hec pilat⁹ eduxit iesū foras: ⁊ se
dit p̄ tribunali in loco q̄ dicit grece lithotra
tos. debraice gabatha: qd sonat varietatē pa
uimētī. Erat autē parascue hora quasi sexta
Grecis admittī iudei crebro vtebant greca
vocalibus. Parascue em̄ grece: preparatio
latine. sic dicebant feriam sextam: quia in ea
parabant necessaria sabbato: sic et in deserto
duplo colligebant manna. Poterat ergo ho
ra sexta esse incepta: Et vsqz ad eius cōpletio
nem pacta sunt ea que leguntur vsqz ad tene
bras: ⁊ a sexta cōpleta facte sūt tenebre. Qu
eius dicit hora tertia: malens itelligere horā
qua linguis crucifixērūt eū iudei. Vel iogan
nes vocat horā sextā p̄parationē dominice
mortis. Postqz em̄ in nocte iudicanerunt eū
reum mortis. Superūt vsqz ad crucifixionem
tres hore noctis ⁊ tres hore diei. Reos i me
ditullio horaz dñm crucifixū. ideo mō hanc
modo illā horā positam. Nam eccl'ia inter
tertiam ⁊ sextā horam

celebrat missam: et cū
mane celebratur obet
aī cātari tertia. Cūqz
accusarent eum in ml
tis: nihil r̄ndit. Per
diem autem festuz pa
sce: cōsueuerat preses
nouit̄ introducta p̄sue
tudie dimittere vnū d
vina: quēcūqz petisset
Q. in ieiunijs dīſ
fertur missa vsqz p̄
sextam: in quadra
gesima vsqz post no
nam. reoz pro castri
margia nostra ma
gis factū eē: qz pro
mysterio. ne audita
missa ante sextam q̄
ramus occasionem

LIBRARIUS